

Europakartet endrer seg

Det er vi mennesker som bestemmer hvor landegrensene skal gå. Derfor kan vi flytte dem også. Og det gjør vi ganske ofte.

AV MAGNUS HOLM | PUBLISERT 12. SEP. 2016 | OPPDATERT 31. JAN. 2020

Europakart 2016.

Europakart fra 2016.

Fjell flytter seg sjelden. Og veldig, veldig langsomt. De norske fjellene har ligget der de ligger i millioner av år. Elver og innsjøer forandrer seg mye fortere. Likevel bruker de vanligvis mange år på å flytte seg så mye at det synes på kartet. Grenser er mye lettere å flytte. Vi mennesker kan flytte grenser med et pennestrøk. En krig. Fred. En ny avtale. Vips, så går grensen et helt nytt sted.

For hundre år siden så verdenskartet helt annerledes ut enn det gjør i dag. Det har skjedd mye siden den gang. Mange grenser er flyttet. Flere land har fått nye navn. Noen har til og med blitt delt i flere deler.

Hva er Norge?

For mange hundre år siden så Norge også ganske annerledes ut enn det gjør i dag. Harald Hårfagre skal ha vært den første kongen over hele Norge. Ingen vet nøyaktig hvilket område Harald Hårfagre hersket over. Antakelig var landet hans mye mindre enn det Norge er i dag.

Senere tok norske konger makten over mer og mer land. På det største var Norge en god del større enn det er nå. Store deler av det som er Sverige i dag, var for eksempel norsk i flere hundre år.

Naboer i krig og fred

I dag er Norge, Sverige og Danmark fredelige naboer og gode venner. Slik har det ikke alltid vært. Helt fram til 1814 slo de tre naboene mot hverandre i mange lange kriger. Slik ble grensene flyttet fram og tilbake mange ganger.

I 1826 bestemte Norge, Finland og Russland hvor grensene mellom de tre landene skulle gå. Og der går grensene den dag i dag.

Land under vann

Man kan ikke se grenser under vann. Likevel er det viktig å vite hvor grensen går. Norge tjener mye penger på å pumpe opp olje fra havbunnen. Derfor er det viktig å vite hvor mye av havbunnen som faktisk ligger i Norge.

Helt siden 1960-tallet har Norge og nabolandene diskutert hvor store havområder som skulle høre til Norge. Etter hvert ble Norge enig med flere og flere land.

Den siste avtalen ble undertegnet i 2010. Da ble Norge og Russland enige om hvor grensen gikk. Plutselig var Norge blitt nesten en firedel større. Og hele det nye området ligger under vann!

Europakart fra 1899.

Europakart fra 1899. Foto: Wikimedia Commons

Viktige hendelser i Europa

1751: En avtale slår fast hvor grensen mellom Norge og Sverige skal gå.

1814: Danmark må gi Norge til Sverige. Etter en kort krig med svenskene går Norge i union med Sverige.

1826: Grensene mellom Norge, Finland og Russland bestemmes.

1914–1918: Første verdenskrig. Keiserrike Østerrike-Ungarn blir splittet. De nye statene Østerrike, Ungarn og Tsjekkoslovakia dannes.

1940–45: Tyskland blir delt i to under andre verdenskrig. Berlinmuren bygges i 1961.

1989–90: Berlinmuren faller. Vest-Tyskland og Øst-Tyskland samles til ett land igjen.

1991: Sovjetunionen blir oppløst. Alle republikkene blir selvstendige stater.

1993: Tsjekkoslovakia blir delt i Tsjekkia og Slovakia.

2010: Norge og Russland blir enige om grensene til havs.

KLODEN VÅR GEOGRAFI HISTORIE

Meldinger ved utskriftstidspunkt 25. april 2025, kl. 15.38 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.